

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen
Via e-post
Fi.remissvar@regeringskansliet.se

Stockholm
2020-11-09

Ert dnr
Fi2020/03725/S1

Vårt dnr
2020/163

Remiss av promemorian Riskskatt för vissa kreditinstitut

Näringslivets Regelnämnd NNR fått det aktuella ärendet på remiss och vi önskar att framföra följande synpunkter.

I den aktuella promemorian presenteras ett förslag till skatt som avses att tas ut av vissa kreditinstitut. Skattesatsen föreslås första året vara 0,06 procent av ett skatteunderlag som ska räknas fram och förslaget är att skatten under år två höjs till 0,07 av beskattningsunderlaget. De kreditinstitut som föreslås omfattas ska ha skulder som överstiger 150 miljarder kr. Förslaget motiveras med att skatten ska omhänderta de kostnader som kan uppstå för att hantera framtida finansiella kriser.

NNR finner att det senaste året har flera förslag av samma karaktär på skatteområdet varit föremål för utredning och diskussion. Regeringen har exempelvis valt att införa en skatt på plastpåsar. Det finns även förslag på att införa en särskild skatt på mode/kläder och det finns även förslag på att införa skatt på engångsartiklar. NNR har sedan år 2009 frågat företagen om vilka regelområden som anses vara mest kostsamma för företagen att leva upp till och vid varje undersökning har skatte-/momsområdet legat på första plats.

NNR finner att utvecklingen på skatteområdet går åt fel håll med dessa smala skatter som får anses vara kostsamma att hantera för såväl Skatteverket som för berörda företag. Denna utveckling och trend som sker på skatteområdet finner NNR vara mycket problematisk eftersom denna typ av smala styrmedel kommer att öka komplexiteten ytterligare i ett redan komplext skattesystem. Därtill är det befogat att starkt ifrågasätta problembilden för var och en av dessa skatter samt påtala att de inte är samhällsekonomiskt effektiva styrmedel och därmed får dessa skatter till stor del enbart fiskala effekter.

När det kommer till detaljerna i det nu remitterade förslaget och den s.k. riskskatten finner NNR att förslaget är problematiskt utifrån flera olika dimensioner och vi vill peka på några särskilt viktiga frågor och principiella utgångspunkter.

De remitterade förslaget innehåller ett gränsvärde - 150 miljarder kr – och kommer således inte vara en konkurrensneutral vad gäller beskattning för företagen på marknaden. Givet att förslaget skulle realiseras skulle det sannolikt påverka strukturen på marknaden och snedvrider konkurrensen mellan aktörerna, vilket är effekter som starkt talar emot en reglering av föreslagen karaktär. NNR känner inte till något annat regelverk eller styrmedel som med samma tydlighet ger dessa oönskade effekter för en given bransch. Den princip som gäller med likabehandling i svensk rätt kan inte anses vara förenlig med förslaget och NNR menar därför att förslaget saknar erforderlig legitimitet.

Hela förslaget motiveras från regeringen med att det skulle finnas indirekta kostnader från företag som bedriver finansiell verksamhet och kopplat till framtida krishantering. Det intressanta blir då hur tilltänkta skattemedel ska kunna återföras när behov uppstår eftersom dessa medel knappast kan fonderas på något särskilt konto. Men denna viktiga fråga förblir tyvärr obesvarad av underlaget och det finner vi är bristfälligt. Frågan om indirekta effekter som motivering för en given skatt som här får dessutom anses vara en ny form av principiell utgångspunkt inom svensk beskattning. I framställningen lämnas ingen reell analys av hur regeringen kommer fram till föreslagen skattesats eller redovisning av vilka sakliga skäl som finns för att den ska öka från år två.

I Sverige har vi punktskatter på olika varor som tas ut för att det anses finnas negativa externa effekter som behöver internaliseras i priset på utpekade varor. Indirekta effekter för finansiell verksamhet är ju knappast dock enbart negativa och som därmed ensidigt kan motivera en särskild skatt. Utan fungerande finansiella marknader skulle det exempelvis inte vara möjligt att skjuta på konsumtion över tid och få till en fungerande bostadsmarknad, vilket både ger stora samhällsekonomiska vinster. Med det ensidiga resonemang som regeringen utgår från med att enbart lyfta möjliga samhällsekonomiska kostnader är det svårt att förstå hur skatten kunnat räknas fram. Det är enligt vår uppfattning högst relevant att även beakta de nyttor som berörda företag och branschen skapar i en diskussion om indirekta effekter. Underlaget saknar ett resonemang om vad nettoeffekten kan anses vara och således faller trovärdigheten med att indirekta effekter skulle kunna vara ytterligare ett skäl för beskattning. Vi finner att regeringens motivering därmed inte kan anses vara trovärdig och snarare får den anses grunda sig på godtyckliga grunder.

Genom finanskrisen har det tillkommit en mängd olika regler och krav som syftar till att minska olika typer risker i den finansiella sektorn, vilket behandlas i avsnitt 3.5 och 3.6 i promemorian. De svenska instituten och det svenska systemet får anses vara väl rustat för att klara av framtida risker. De regler som styr detta är i flertalet fall gemensamma för alla inom EU även om Sverige har vissa avgifter som överstiger övriga men på det stora hela är det regelverk som är konkurrensneutrala till skillnad från föreslagen skatt. NNR finner mot denna bakgrund att skatten inte kan motiveras av behovet att stärka den finansiella stabiliteten ytterligare eftersom stabiliteten redan är god och robust.

I frågan om konsekvensanalysen finner vi att frågan effekter för företagens upplåningskostnader behandlas mycket summariskt och det konstateras bara att företagens kreditkostnader skulle öka. Den relevanta frågan som måste resas är i vilken utsträckning förslaget skulle kunna påverka investeringar och därmed tillväxt. Om företagens upplåningskostnader ökar är det rimligt och anta att företagen kommer söka sig till alternativa finansieringskällor i form av exempelvis s.k. shadow banking. En sådan förskjutning får anses vara mer problematiska att hantera med hänsyn till frågan om risker och finansiell stabilitet. Det måste även beaktas att det i rådande tider där många företag har det mycket tufft

ekonomiskt är det inte önskvärt att införa politiska åtgärder som kan försämra förutsättningarna för företagande och tillväxt. Här krävs det snarare en form av ekonomisk försiktighetsprincip givet krisen till följd av Corona.

NNR finner att förslaget åtföljs av mycket stora brister utifrån olika dimensioner och vilar på en problembild som redan omhändertas av ett flertal andra regleringar och institutioner. Vi kan omöjligt därför förstå skälen till att den överhuvudtaget skulle behöva införas och avstyrker därmed det presenterade förslaget. NNR anser att det är tidsmässigt helt fel i nuvarande Coronakris att ytterligare öka företagens regelkostnader - direkt och indirekt - och det krävs snarare ett stopp mot denna typ av ökade kostnader för att underlätta för näringslivet att kunna återhämta sig.

Näringslivets Regelnämnd NNR

Tomas Lööv